

DE WILDE ROEP

BLAD TER ONDERZOEK VAN DE KERKGESCHIEDENIS

DE BLOEIENDE STOK – OVER DE BRIEVEN VAN LEDEBOER

Het gaat dus niet om de kerk van het koninklijk gezag, en ook niet om de kerk van het kerkelijk gezag, de twee lagen die Nederland bestuurden in de jaren 1800 en 1900. Neen. De predikant Ledeboer liet een veel diepere weg zien toen hij zich daarvan afscheidde en de natuur inging om de hemel te zoeken.

Hij wilde geen koningsknecht of kerkknecht zijn, en ook geen familie knecht, en hierom kwam hij in de gevangenis terecht, als een 1800se Paulus. Ook wilde hij geen letterknecht zijn, want mensen hadden allerlei dingen opgeschreven. Neen. Hij wilde geleid worden door ingeving van de hogere natuur, het paradijselijke intellect, en dat ligt diep in de mens zelf opgeborgen. Dat kan een mens niet zomaar ontvangen van een ander mens. Daar moet een mens zich net als Ledeboer voor afzonderen en die natuur ingaan die in zichzelf verborgen ligt. Ik kan u geen andere weg wijzen dan die weg. Wij zijn blij met de brieven die hij hiertoe heeft achtergelaten. Ook hij had hierin een zware strijd. Zeker was het ook een strijd tegen de tand des tijds. Van hoe diep komen wij. Na zijn heengaan werden zijn brieven verzameld en gebundeld als de brieven van Ledeboer, net zoals het met Paulus vele eeuwen daarvoor gebeurde. Het was een bundel van 70 brieven in 1865.

Openbaring 2:17 zegt :

Wie een oor heeft, die hore, wat het geestelijke tot de gemeenten zegt. Wie overwint, hem zal Ik geven van het verborgen manna, en Ik zal hem een witte steen geven en op die steen een nieuwe naam geschreven, welke niemand weet, dan die hem ontvangt.

Wij zijn zeker niet als wezen achtergelaten. Door alle eeuwen heen

heeft de hemel gesproken, dwars door het mensenwoord heen. Die sporen liggen overal, en de mens moet leren ziften. Hoe kun je het hemelse woord ziften van het mensen woord ? Ledeboer stelde dat de mens moet leren de Psalmen te verstaan als zijn leven en zijn levensweg. Dat is wat het verstaan van het Woord betekent, wat dwars door het mensenwoord heenloopt. Het zijn de lijnen van de hemel. Ledeboer stelde dat deze strijd werd beschreven in Romeinen 7 en 8. Dit is de oude en nieuwe mens, dag en nacht, het kennen van goed en kwaad.

Het loopt dwars door elkaar heen. In het verstaan hiervan, wat de gave van onderscheiding is, ligt het geheim van de wedergeboorte, en dan zal men de witte keursteen ontvangen, die een ieder kent die het ontvangen heeft, en dit betekent geestelijk te worden, niet meer in de schaapskooi te blijven, want dan zou je onder de boze staan. De mens moet als Ledeboer, weg, weg uit die schaapskooi, stelt hij in zijn eerste brief. En zo is dat ook gebeurd, ook al moest hij daarvoor de gevangenis in. Dat is onderdeel van het pad. We voelen ons soms zo opgesloten, zo vernederd, maar het hoort bij het pad. Zo kom je juist dieper de wildernis in. Het is iets geestelijks. Ledeboer stelt dat er een grote strijd is tegen deze eerstelingen, tegen de pioniers, zij die het gedurfd hebben de schaapskooi te verlaten voor hogere doelen. Het zijn de bergen en dalen van het pad door de wildernis, stelt hij. Je hebt alles, maar je bezit niks, zegt hij.

Hiertoe moeten wij de witte keursteen ontvangen, zegt Ledeboer. Anders komen we er niet doorheen. Dit is dus het onderscheidingsvermogen tussen mensen woord en hemel woord, wat dwars door elkaar heenloopt. Dit kunnen we ontvangen door te leren luisteren, tijd te maken voor het geestelijke. Zij die in het vleeselijke

leven en daar al hun tijd aan besteden zullen het niet verstaan, en zo de witte keursteen missen. Zij maken hun eigen keurstenen, van vooroordeel en roddel. Zij gaan eigen rechter spelen, en bouwen dan hun marktje ermee om hun peperdure levensstijl ermee te kunnen bekostigen.

Ledeboer zei : 'Aju paraplu,' en deed er niet aan mee. Hij zonderde zich af. 'Bekijk het maar met jullie kermis.' Hij ging de schaapskooi uit, en werd door de wolven van de schaapskooi achtervolgt en in de gevangenis geworpen. De schaapskooi was namelijk een fokkerij. Nu zult u misschien denken : 'Maar wat win je daar dan mee ?' Het hemelse lijden is ons gewin, want het leidt ons veel dieper. Kijk naar de woorden lijden en leiden. Zeggen ze niet hetzelfde ? Ze lopen gelijk met elkaar op. Wij voor en met de hemel lijdt, zal ook geleid worden. Ledeboer stelt : Het is waken, strijden, zelfverloochening en kruis dragen, om zo de morgenster van de profeten te ontvangen, wat als een beeld is van de witte keursteen.

Er gebeurt dan iets diep in je binnenste, als je leert te luisteren, de hemel te ontvangen, en dat gaat door groot toetsen heen. Wie toetst, daar de tijd voor neemt, komt zo ook tot die hemelse witte keursteen. Daar is alles om te doen. Dan ben je beveiligd tegen de leugen. Voorzichtigheid is de moeder van de waarheid, stelt de Vur. Zo heeft de mens een lamp op zijn pad. Dat is wat het hemelse woord is. Het hemelgeleerd zijn, stelt Ledeboer, is de ware wedergeboorte. Wij moeten niet mensengeleerd zijn of lettergeleerd zijn, maar hemelgeleerd, en dit loopt dwars door alles heen. Dat is wat de hemelse dialectiek is. Het is niet zo overkeurig dat het niets menselijks meer aanraakt. De paden van de hemel, van het paradijs, lopen er dwars doorheen. Ja, opgesloten voelt de mens zich hierin, de

oude mens die tegen de nieuwe mens strijdt, en de nieuwe mens gevangen houdt. Maar hier loopt het hemelse woord en pad doorheen. Dat we dat verstaan mogen. Kennen wij het hemelse weer ? Dat wij in en uit mogen gaan. Leren manoevreren, leren navigeren. Roeien met de riemen die we hebben. De lijdzaamheid geeft bevinding, zegt Ledeboer aan het einde van zijn eerste brief.

Op dit pad moeten we erachter komen dat het smal is, misschien steeds smaller vanwege de werkingen van de witte keursteen, en dat de poort eng is, misschien steeds enger vanwege de verfijningen die de witte keursteen in ons leven aanbrengt. Het mes snijdt diep, en scheidt, in zijn onderscheidende werkingen. Ledeboer stelt dat we teveel kracht, licht en wijsheid van de mensen hebben gehad en dat we juist daardoor niet vatbaar kunnen zijn voor de hemelse wijsheid van de hogere natuur. In de wildernis, wat een moeizaam pad is, wordt deze menselijke kracht gebroken, het menselijke licht gedooft, en zal de menselijke wijsheid vergaan. Die moeten we allemaal achterlaten, als een oud kleed afdoen. Kunnen we dat ? Want dit is namelijk een verslaving en het kan heel subtiel gaan. Misschien merken we het niet eens op. Vandaar dat het zo belangrijk is die witte hemelse keursteen te ontvangen opdat het onmaskerd wordt. Die keursteen wordt niet uitgedeeld in de schaapskooi, alleen maar valse, menselijke keurstenen waardoor de schapen elkaar afmaken. Het zijn dan slechts wolven in schaapsklederen.

Dan zegt Ledeboer : De hemel zal alleen luisteren naar hen die zich luisterend hebben ontbloot, de ontblote bidder. In de wildernis moeten we namelijk alle klederen van de oude mens afdoen. Daarom zijn de mensen in de beeldspraak ook bloot in het paradijs, met die betekenis. Dat heeft niks met stadse bloetheid te maken, want dat is daar een karikatuur en misvorming van. De ware bloetheid protst niet, maar stelt het lijden als gewin. De ware bloetheid is de hemelgeleerdheid. Dan is er niets tussen de mens en de hogere natuur. De mens moet hiertoe zich losmaken van het koningsgezag van de kerk en ook van het kerkelijk gezag van de kerk, en

alle belachelijke kledij ervan uittrekken. Weg met die mobieltjes, weg met die rare hoedjes en brillietjes, weg met die vreemde mondenrekken, en ga zo maar door. Ook vele sieraden om weg te gooien. Scheurt uw klederen. Laat geen kleed van de schaapskooi u tegenhouden, of een of ander sieraad. Uw ware sieraad ligt in de natuur. De hemelgeleerdheid is wat aan alles vooraf gaat, maar die mag niet op zolder blijven liggen, stelt Ledeboer. Hiertoe moeten wij dieper graven.

Er ligt dus nog een natuur onder de natuur. Dieper graven, stelt Ledeboer. Geen genoeg nemen met wat je om je heen ziet. Ga maar dieper. Je bent er nog niet. Bouw je koninkrijkje hier niet, maar trek verder. Laat je niet omkopen. Hierin ligt het ware leven verborgen. Het is een verborgenheid, niet iets wat je in de winkel kunt kopen, of wat je kan verdienen bij de mensen. Acht alles als schade en drek om de hemelgeleerdheid te winnen. Dat is een weg die veel hoger gaat. Acht alles voor vuilnis om op die hogere weg te komen. Blijf niet plakken. Eerst afbreken, dan opbouwen. Leer hierin te werken met de witte keursteen. Wordt niet fundamentalistisch, ga niet barbaars, lomp met de botte bijl om je heen hakken. Neem het niet letterlijk, maar maak fijne onderscheiding. Ledeboer stelde dat het een wereld is met stekeblinde ogen, hard stik dove oren en hard keiachtig, rotsstenen harten, wat we ook tegenkomen op ons pad door de wildernis. En dan heb je de witte keursteen hard nodig. In de reformatie, na de reformatie, stelt Ledeboer, moet er een beweging komen van terugkeer en verlaten, en daar was hij op gericht. De terugkeer is tot wat de modernisering roekeloos overboord heeft gegooit. Er was teveel weggegooid. Er waren ook oude dingen die belangrijk waren, waar nog ondervinding was, lijnen van het hemel woord. De verlating moest toegepast worden op de de nieuwe, moderne grondslag van 1816, het koninklijke gezag in de kerk. Net als Jeremia rende Ledeboer weg van dit brandende instituut, ook al zou hij hiervoor in ballingschap gaan. De breuk wordt hoe langer hoe groter, stelt Ledeboer, maar hierin leert en leidt de hemel ons. Ledeboer stelde dat de wereld een

tuchteloos geslacht droeg, maar dat het beter is onder de roede van de hemel door te gaan en in de jeugd een juk te dragen, om zo bewaard te worden voor zoveel dingen waar de mens zo vatbaar is en waar de mens zo open voor staat. Zelf verloochening houdt ook in de wilverloochening en de verloochening van de eigen zin, stelt Ledeboer in zijn twintigste brief. Hij stelt dat de mens meent van nature dat alles hem toekomt en behoort, maar ziel en lichaam zijn van de hemel, en de hemel doet ermee wat de hemel wil, omdat de hemel daartoe de kennis heeft. Deze hogere bron ligt in de mens zelf verborgen. De mens moet eerst zijn totale verduisterde onwetendheid onder ogen komen. Ook het verstand van de mens is door en door verziekt en verduisterd, verdraaid. Daartoe is de wildernis, om de mens dat te doen beseffen. Dat is allereerst een bittere drinkbeker, maar die zal daarna het zoete schenken, stelt Ledeboer. Hij stelde dat we dan soms wel in een soort gevangenis kunnen zijn, maar dat de ergste gevangenis de eigen wil is.

Hij stelt dat als we open gaan staan voor de hogere, hemelse wil, die van hemelgeleerdheid, dan zijn wij al niet meer in de stad, maar in de klaverwei. Dat is het begin. We moeten daar gaan waar de stadse wil overgaat in hemelse wil. Dat is het weide gebied, aan het begin van de wildernis, het tussengebied. Het is al een bepaald loon wat we krijgen, een zoete Mei. Dan stroomt er water uit de rots. Al het harde is dan aan het breken. We kunnen dan door het harde heen kijken, en verborgen bronnen worden aangeboord. Dan gaan de knotsen waarmee we geslagen zijn bloeien. Dan begint men te springen over berg en dal. Het is de losmaking en loslating die van boven komt, stelt Ledeboer. Zo kan de mens eilanden verlaten. De stokken waarmee we geslagen zijn gaan dan bloeien en vrucht dragen. Hij noemt het de geestelijke dauw in droge, schrale streken van de ziel. Het is een rode, geestelijke inkt. Het kruis is dan een leger, een beddeken, een rustplaats voor de ziel, de ziel omarmende en omhelzende. Het kruis is slechts een vorm van de gekruisigde, stelt Ledeboer. Het zijn delen van elkaar. Het kruis is lijdzaamheid en zachtmoedigheid, stelt Ledeboer. Het

zijn banden om de ziel geslagen, ketenen van een gevangenis om te verbinden aan de hemel, om de ziel te trekken door vlakke velden tot de binnenwildernissen waar de hemel op allerbijzonderste wijze spreekt, stelt Ledeboer. Het kruis is de sleutel die moet draaien in het sleutelgat. Hij spreekt ook over dat het kruis geboorte geeft aan het kruis.

Uit : Leven op de paradijs aarde – deel 2, uitgave : RGG

VUIL STORMEN IN DE AMERIKAANSE EXODUS

Ik aanvaard het vuile kruis, om veilig te zijn tegen de valse schoonheid van de pensioenfondsen, van het niet meer willen doorstuderen en werken. Ik aanvaard de dirty thirties, het vuile kruis van de dertiger jaren, de grote depressie, om veilig te zijn tegen de valse vrolijkheid, het valse geluk wat egoïstisch en onverschillig parasiteert op de armen en de dieren. Na de dertiger jaren ging alles mis. Toen kwamen de nazi's, en de wereld werd niet meer hetzelfde. De zwaarste demonische geesten werden over de wereld uitgedreven. George Orwell waarschuwde de mens om terug te gaan, want het jaar 1984 zou komen van een tijdperk van nieuwe brainwashing, van de denk en droom politie. Zware mind control zou komen wat ik in levende lijve heb ervaren in de 80-er jaren, en de jaren daarna werd het alleen maar erger.

Dieper geluk vinden, gnosis, ontwaking, bewustzijn, in het ongelukkig zijn. Het heeft twee kanten. We missen zoveel als we niet durven op een bepaalde manier ongelukkig te zijn. Hierin is juist het ware geluk te vinden, namelijk de gnosis, diepte, zodat je geen theetante wordt, geen mien meut, geen simpel zieltje. Juist het valse gelukkig zijn ten koste van andere wezens vandaag de dag is zo'n grote tragiek, zo'n grote horror, zoals beschreven wordt in het

stuk genaamd 'Heaven' in de tweede bijbel, over een valse hemel. Eerst moeten we loskomen van al dat bedriegelijke, valse, dodelijke geluk, en daarvoor moeten we dus eerst juist 'ongelukkig worden' op een bepaalde manier. Maar wij van de gnosis zijn geen ongelukkige mensen daadwerkelijk, maar diepe mensen, dus er is ook een soort van hemels ongelukkig zijn. Speel er maar mee. Het belang van ongelukkig zijn om de gnosis te vinden, wat een bepaalde mate van vreemd, latent, subtiel geluk geeft, niet teveel, niet te weinig.

In de dertiger jaren was er de Amerikaanse exodus van het Oklahoma gebied naar het Californië gebied tijdens de vuil stormen die het land teisterden. Het was één van de grootste migraties in de Amerikaanse geschiedenis. Het gaat er niet om alleen maar het vuile kruis te aanvaarden, maar de mens moet ook strijden en vluchten. In 1939 schreef John Steinbeck hierover het boek : The Grapes of Wrath, de druiven van gramschap. De mensen in Oklahoma hebben het zwaar vanwege de vuilstormen ramp, leven in grote armoede, maar ze hoorden dat Californië het paradijs was, als de hof van Eden. Daarom was er een grote exodus naar Californië, het beloofde land, maar het bleek een illusie te zijn, want velen keerden alweer terug vanwege de grote werkloosheid en werk voor laag loon en verhongering. Deze verhalen horen ze allemaal in kampen waar ze terecht komen. Ze zouden hier in Californië slechts uitgebuit worden. Ze komen dus zo in een heel corrupt systeem terecht. Aan het einde van het boek bevalt een vrouw van een dode baby, maar geeft haar melk dan aan een uitgehongerde man.

Het laat een diepere exodus van de mens zien, in diepere honger om los te komen van de bedreigingen van valse

welvaart en vals geluk, om zo uiteindelijk terug te komen tot de moeder gnosis. Daarom droomde ik als kind ook altijd al over het in de nacht gaan tot Californië langs de grote gordijnen. De mens is er nog niet als de mens in Californië is gekomen. Uiteindelijk is het in het Westen van Amerika waar de put is tot Zuid Amerika, tot het oerwouden gebied. De mens moet geheel terugkeren tot de natuur. De mens moet dus wel door de werelden van 1984, Brave New World en de Grapes of Wrath heen.

Het is op het eerste gezicht onbruikbaar, maar ga je dieper binnenin dan wordt het bruikbaar. Die laag is dus ergens voor nodig, als gecodeerde bescherming. Het is een dubbele laag. De mens zit dus nooit geheel vast, maar heeft deze tussenlaag nodig, hoe moeilijk dat ook is. Zonder deze tussenlaag zou er geen leven mogelijk zijn.

In Grapes of Wrath ga je dieper in de honger, om zo uiteindelijk tot de ware moederborst te komen. Kan de mens het vuile kruis aanvaarden wat tot deze honger leidt ? Kan de mens hiervoor ook strijden ? Lijdvaardigheid en strijdvaardigheid horen bij elkaar. Gooi er één weg en alles is verloren.

Grapes of Wrath laat de diepere weg zien van de dertiger jaren, om zo niet te eindigen bij de nazi's. De mens moet er wel doorheen, zoals ook door het corrupte paradijs van Californië, maar uiteindelijk druppelt het diepere. Vele slechten bij elkaar vormen dus uiteindelijk toch een goede. Het verschil is : niet van de wereld, maar in de wereld. Strangers in a strange land. We are not of this world, but going through it. We hebben deze puzzelstukjes nodig. Verlies ze niet, sla ze niet over. Ze zullen belangrijk zijn op de doortocht.

Uit : De Recyclocratie, uitgave : COAB

DE ONTSNAPPING

Jara stond stil. Ze keek om haar heen. De rivier leek alsof het elk moment kon opwellen. De zon raakte bijna de rivier aan, geheel wit in de verte. Apen zag ze aan de overkant. Al snel was ze in de rivier en zwom naar de overkant. Ze greep een liaan, en trok haarzelf uit het water. Apen staarden haar aan. Ze kroop op een heuveltje verder het water uit, haar huid zat onder de modder. Ze hoorde het geluid van de apen, en opeens voelde ze hun handen op haar huid. Ze trokken haar verder omhoog. Het water dampte als in een mist, en het was er warm. Even later lag ze languit op het gras, tussen het mos, onder de bomen. Het was een prachtige jungle hier, in de dieptes van het regenwoud. Weer raakten de apen haar aan, en de rillingen gingen door haar lijf. Ze omhelsde hen, en ze lieten het toe. Ze was hun kind. Ze maakte zich meester van de situatie, stond op, en rende het oerwoud in. Even later stond ze in een hut. Ze was moe, ging op de versleten matras liggen. Niemand kon haar zeggen waar ze was. Het leek wel alsof de apen hier woonden. Achter de hut vond ze een skelet. Ze nam van wat appels die hier en daar lagen. Ze was hongerig, en ze at zelfs wat oud brood. Haar hele leven had ze verlangd naar een rustige plaats, waar ze alleen zou zijn.

Ze was onrustig, zoals de apen onrustig waren, maar de natuur was mooi hier, ze kon hier wegglijden. De apen probeerden met haar te communiceren, maar zij gleed steeds weg omdat ze moe was. Ze hielden haar vast. Even later duwden ze haar bananen in haar mond.

De natuur was als gladgestreken hier, niemand zei wat. Ze voelde zich oud en jong. Ze staarde naar het amulet wat ze om haar nek had gedragen. Ze had het in haar hand. Plotseling draaide ze zich om en zag een man staan, een indiaan. Een band met een paar witte veren om zijn hoofd. Hij pakte haar hand, en ging naast haar liggen. Zij vond dat eigenlijk

heel normaal. Misschien woonde de man hier. Hij joeg haar niet weg. Hij gedroeg zich mysterieus. Ze voelde geen angst voor hem, alleen acceptatie.

Als ze in zijn ogen keek zag ze een open jungle. Hij staarde naar haar. Ze kon wegzinken in zijn ogen. Ze zeiden niets tegen elkaar. De man maakte een vuur, en ging erbij zitten, en Jara kwam er ook bijzitten even later. Het leek wel alsof elke minuut een uur duurde. Zo stil was het hier. Er was hier een open wereld, een diepte.

Ze omhelsden elkaar terwijl ze elkaar niet kenden. Ze wisten genoeg. De natuur bond hen samen. Er waren geen woorden nodig, alles was ondergedompeld in de prachtige natuur. De ontmoeting duurde lang. Daarna vertrok de man weer. Jara staarde naar het amulet. Het glom. Ze ging terug naar de versleten matras, en viel in slaap.

Ze zag haar reis als een gezel, ze hield van de reis. Ze at van de natuur, en dronk van de rivier, het was genoeg. Ze was gelukkig. Jara was als bedekt door de natuur, als een veilige schuilplaats, geen slavernij meer. Maar nog wel de littekens daarvan. Ze was ontsnapt, ze had dagen door het bos gerend, en nu was ze hier. Slangen gleden door het gras. Ze had van hen niets te vrezen. Het was alsof de natuur haar opnam.

Ze wilde wraak nemen op de blanken, maar hoe. Ze was zelfs gemerkt in haar mond. Vreemde tekens hadden ze in haar tanden gesneden, en metalen erin gegoten. Met haar mes probeerde ze het eruit te snijden. Al snel was ze aan het bloeden. De apen kwamen dichtbij. Ze kwam erachter dat de kolonisten zendertjes hadden gestopt in de dieptes van haar kiezen. Ze wist dat ze in gevaar was, nog steeds. Misschien konden ze haar wel achtervolgen. Ze rende verder, de voetstappen van de man volgende. Na enkele dagen kwam ze hem tegen. Hij trok haar naar zich toe. Ze spraken niet. Het was alsof ze

elkaar aanvoelden. Ze hoorden schoten in de lucht. 'Slaven ontsnapt,' riep iemand. De man greep zijn mes, maar daarna greep hij een pijl, en toen zijn boog. Beiden renden ze verder. Weer waren er schoten, maar ze zagen niemand. Ze kwamen aan bij een riviertje, waar een bootje was. Ze namen het bootje om de rivier mee over te komen. Aan de overkant gekomen wees Jara op de mond van de man. Ze opende haar mond om haar tanden te laten zien. Ook de man opende zijn mond, en Jara zag het metaal, en de zendertjes. Ze probeerde het hem duidelijk te maken. Met een mes kregen ze het eruit. Jara gooide de zendertjes in het riviertje. Toen gingen ze dieper het oerwoud in. Ze hoopten dat niemand hen hier nog zou kunnen volgen. De natuur was te mooi om daar nog drukte om te maken. Het was alsof hun lasten door die pracht werden afgespoeld. Het was alsof de man wilde zeggen : Laten we hier opnieuw beginnen. Jara knikte. Zijn ogen spraken. Een leven hier zou goed zijn.

Ze wilden wraak nemen op de blanken, maar de natuur nam hen mee. De natuur deed hen vergeten, maar er was nog wel die diepe pijn van binnen. Er was geen doel, er was alleen het leven. Het was als een warme haard, de natuur om hen heen. En die kwam dieper en dieper om de pijn weg te wassen. De man raakte haar aan. Het voelde als vertrouwd. De zachte aanraking van de natuur leek het te vermengen. Voor het eerst voelde Jara zich gelukkig. Ze kon de sterke stroming van de rivier horen in de verte. Alle geluiden kwamen haar lichaam binnen, en openbaarden zich aan haar. De man streelde door haar haar, en ging met zijn vingertoppen over haar lippen. Ze boog haar hoofd. Ze begreep niet wat er gaande was. De man omhelsde haar van achteren, en in haar gevoel was het alsof hij tegen haar zei : 'Je bent vrij nu.' Ze zochten de rivier weer op, en gingen daar zwemmen. Hier zouden ze willen wonen. In de verte was een waterval die ze konden horen bulderen.

Ze besloten er naartoe te gaan. Het was alsof de waterval hen van binnen schoonwaste. De waterplanten waren prachtig en overtuigend hier. Ze sprongen bijna door het water heen.

Wisten zij dat zij kinderen waren van de bomen, van de struiken die onderwater en bovenwater groeiden. Wisten zij dat zij gemaakt waren voor ritmische en kronkelende groei. Krokodillen waren hun vrienden hier, geen vijanden. Ze waren aan het ware gevaar ontsnapt. Ook de waterslangen waren hen goedgezind. Ze voelden zich fijn met deze kronkelende elementen. De waterplant was als de hemel voor hen. Ze stonden open voor het harmonische gevoel van de natuur, ze spraken met hun ogen. Het water was een bron van leven voor hen. De man staarde naar haar amulet. Hij kustte het amulet. Het was alsof de man wilde zeggen : Als zij, het amulet, haar ogen zal openen, waar zullen de blanke kolonisten dan zijn, heus, ze zullen geleid worden naar de hel. Ze hebben een hel gemaakt, een hel die hen dan zal opslokken. Het was alsof het zonlicht het zo overbracht, en zo waar als de waterval zelf. Ze keek hem diep in de ogen, alsof ze het verankerde. Ze had respect voor hem, stond open voor hem, ze beseftte dat zij het antwoord om haar nek droeg. Het amulet leek op een slang. Het had veel waarde voor haar. Sommige slangen hier leken op het amulet. Het was alsof het amulet ooit de sleutel was van haar kooi. Ze voelde zich week worden als ze naar hem keek. De blauwe lucht leek neer te dalen in de rivier, op weg naar de waterval. Het licht werd alle kanten opgeëflecteerd.

Uit : Proza van de Vuh, uitgave : COAB

1944 en de drie vrijmakingen

Er waren verschillende vrijmakingen in Nederland, kerkelijk gezien. In de jaren 1800 was er de vrijmaking van de

koninklijke macht in 1834 en 1886, maar toen kwam de kerkelijke macht opzetten, de synodale macht, dus de vrijmaking was nog niet klaar en nog maar net begonnen. Daarom kwam de daadwerkelijke vrijmaking in 1944 o.l.v. verzetsstrijder en predikant Klaas Schilder, want hij wilde niet onderworpen zijn aan koninklijk gezag noch kerkelijk gezag, maar alleen aan het hemelse woord, de hemelse natuur, en zo bouwde hij zijn natuurkerk van de vrijmaking. Het liep gelijk op met de strijd tegen de duitse bezetting, die in 1944 tot een piek was gekomen. 11 augustus 1944 werd toen ook de kerkelijke d-day genoemd, voorafgaande aan de bevrijding van nederland van de Duitsers in 1945.

De vrijmaking kwam dus in etappes. Het is natuurkennis. Klaas Schilder werd door zijn vrijmaking verschrikkelijk vervolgd, net zoals de vrijmakers van de eerdere vrijmakingen. Na het heengaan van deze radicale man, deze Nederlandse reformator en regressor, dutte de kerk weer in, na zijn sterven in 1952 (1890-1952). De kerk onderwierp haarzelf aan andere machten dan God, namelijk de familie en de medische macht.

We komen dan ook bij de theologische dialectiek uit van stelling – tegenstelling – samenstelling, niet slechts van het ja, niet slechts van het nee, maar van het ja en het nee, en dan vooral het hoe en wanneer. dat is een oefening, als een oorlogsdans van het verzet. Zo moet dit ook zijn in onze relatie met God, dat we de wetenschap hiervan kennen en beoefenen, als een hemelse oorlogsdans van verzet. In de theologische dialectiek zeggen we zowel ja als nee.

De kerkelijke d-day van 1944 moet nog in ons hart uitgelegd worden. Er moet voor gestreden worden. Nog steeds plakt de mens vast onder de machten van de koninklijke kerk en de menselijke kerk. 1800 was er voor om los te komen van de koningskerk, en

1900 was ervoor om los te komen van de mensenkerk, maar dan zijn we er nog niet, want dat dit heilsfeiten zijn neemt niet weg dat het nog een ervaringsfeit moet worden in ons persoonlijk leven.

1984 sloeg hard terug : de familie waande zichzelf koning en kerk. De familie waande zichzelf God en dokter. Big brother is watching you, en kijk uit voor zijn vader : big father, en dan is er ook nog een moeder die achter de muziek aanmarcheert. Het zijn de machten van 1984. Deze hebben dus hun wortels in de kerk van het koninklijk gezag en de kerk van het kerkelijk gezag. Klaas Schilder zei : Daar gaat het allemaal niet om. Het gaat om het hemelse woord. Wat is dat hemelse woord dan ? Begint het allemaal niet met het zwijgoffer, het luisteroffer, zoals in leviticus ? Ook God zelf moest dit offer brengen, en moet dit offer brengen, dus het is niet eenvoudig.

Uit : Leven op de paradijs aarde, uitgave : RGG

Het pasen van Paulus : In een mand terug tot de wildernis

Betekenis en diepte mag je er zelf aan geven. Je krijgt alleen het ruwe materiaal, en dat is wat pasen uiteindelijk is : het ruwhouten kruis. Zit er ergens een fijnere, rieten stof verborgen ? Ik denk het wel. We mogen denken aan het mandje van Mozes, en in Handelingen 9 staat het verhaal van Paulus in de mand, die zo midden in de nacht eens uit Damascus ontsnapte over de muur, want ze hadden het op zijn leven gemunt. Waarom ? Juist omdat hij de boodschap van het pasen predikte.

In hoofdstuk 48 van ons studie boek 'Leven op de paradijs aarde deel 2' staat :

'Jakob werd op zijn heup geslagen op Pniël en dat maakte hem gevoelig voor de rest van zijn leven, waar zijn zoon Jozef een teken of beeld van was, als Jozef de dromer, en daarom een

lievelingszoon van Jakob, maar gehaat door zijn broers, vervolgd door zijn broers. Wat een lijden moest Jozef doorstaan vanwege zijn gave, zijn gevoeligheid, zijn dromen.’

Jozef krijgt twee zonen die ook stammen worden in Israel : Manasse en Efraim. Uit Efraim kwam toen Hosea, de zoon van Nun, die later door Mozes ‘Jozua’ wordt genoemd (Num. 13:8,16) wat in literair opzicht belangrijk is, want er bestaat ook verderop in het Oude Testament het boek Hosea als een van de twaalf kleine profeten. Er is dus een belangrijke link tussen het boek Jozua en Hosea om het orakel uit te werken. Jakob ging de Jabbok over en ging tot Pniel bij de Jabbok, de plaats van het toetsen, waar Paulus ook over spreekt in 2 Kor. 10 dat we elk bedenksel als krijgsgevangene moeten maken om het te toetsen aan de bron. Dit is het oorlogstoetsen, en wij gaan zo zelf ook het krijgsgevangenschap in, net als Jakob. Zo is zijn zoon Jozef een beeld van het openbaringsleven waarin wij dan binnengaan, oftewel de charis, de geestelijke gaven. Deze gaven worden vervolgd, en daarom moet de mens tot Efraim gaan, wat vruchtbaarheid betekent, wedergeboorte.

Het volk Israel moest de Jordaan over, zoals Jakob de Jabbok over moest, om de toets oorlog aan te gaan met het overjordaanse, om het land in bezit te nemen. Dit was dus een toets oorlog, geen daadwerkelijke oorlog. Het was een geestelijke oorlog, opdat het goede onderscheiden zou worden van het kwade. Het toets krijgsgevangenschap leidt tot toets slavernij, opdat alle dingen medewerken ten goede. Alles is onderworpen aan de toets. De mensheid heeft dit verletterlijkt en materieel gemaakt, en zo is alle betekenis verloren geraakt. De mens moet dus nog steeds de Jordaan over om het beloofde land in bezit te nemen. Hiertoe was Jozua aangesteld door Mozes, die dus eerst Hosea heette. In die zin is het boek Hosea van belang. Het verhaal gaat hier namelijk verder, wordt verdiept. Zoals Israel tot het vreemde land moest gaan om het te toetsen, zo moest Hosea tot de vreemde vrouw gaan om het te toetsen, en zo tot openbaring te komen, en tot Efraim, de vrucht van openbaring, de vrucht van charis, als de vrucht van

Jozef. Daarom heeft hij het gehele boek door een worsteling met Efraim. Ook Efraim moest getoetst worden.

Het is allemaal onderdeel van de Exodus, die al met Jakob begon. Dit heeft allemaal met het toetsen te maken. Het boek Jozua was dus al het boek Hosea, en hierin moest Israel tot de vreemde vrouw komen, het vreemde land. Hier moest Israel vreemde volken innemen, en zou Israel zelf ingenomen worden, als beeltenis van het door toetsen tot het volkomene komen, wat ook de naam Gomer betekent, de vreemde vrouw van Hosea. Het is beeldspraak. Het huwelijk is een beeld van die vreemde, hemelse slavernij, als een exogaam huwelijk. Het is een slavernij tot het goede, tot de bron. Zou een mens los willen komen van die banden ? Er is hemelse vrijheid in hemelse gebondenheid.

Paulus zegt in 1 Kor. 7 :
‘De man heeft niet zelf over zijn lichaam te beschikken, doch zijn vrouw.’

Dit is een beeld van dat wij allen bezit van God zijn, van de hemel, het goede. Wij beschikken niet over ons eigen lichaam, maar God, oftewel de hogere kennis. Hierin mag de mens rusten. Het is beeldspraak, niet letterlijk. Paulus had helemaal geen hoge pet op van het letterlijke huwelijk, want het kon snel de mens afleiden van het hemelse, hogere werk. Denk ook aan de dagen van Noach die weer zouden komen, waarin de mens ‘eet, drinkt en huwt’.

Wij mogen daarom worstelen met het OT, en worstelen met Calvijn, om tot diepere betekenissen te komen. Elke dag is het weer een worsteling, ook elke nacht. Deze figuren zijn namelijk tot steen geworden. Wij mogen terugkomen tot de figuurlijkheid ervan in het toetsen. Neem elk bedenksel als krijgsgevangene, en kom als een krijgsgevangene tot het hemelse huwelijk met het vreemde. Blijf niet als de beste stuurder aan wal. Ga het water in. Ga de Jabbok over, de Jordaan over, en neem het beloofde land in bezit, en wordt in bezit genomen. Het is goed om ergens bij te horen, maar het hemelse koninkrijk is niet van deze wereld, niet van het letterlijke. Laat je niet verleiden

door het letterlijke, want dat is het verkeerde soort ‘vreemde’, als vreemd vuur op het altaar. Spreuken waarschuwt in dat opzicht ook voor de vreemde vrouw van het materialisme, van het zwijnse zwelgen in aardse lusten die nergens toe leiden.

De geestelijke oorlog is een toets oorlog. Oorlog voeren of toetsen, dat is altijd weer de vraag. Wij moeten oorlog voeren, maar om te toetsen. Wij moeten hierin dus tot de Jakobs ladder komen, opdat wij geen koninkrijkes op aarde zullen bouwen. Gaat het je om de naam, de faam, of het toetsen ? Het toetsen is onze ware vrouw, onze ware echtgenoot, en dat is beeldspraak en geestelijk. In het toetsen zijn er vele valstrikken, waar onze studie reeks aan is gewijd om die te ontmaskeren. Daarom moet de mens altijd door toetsen, tot in de kern, door en door, om tot het eeuwige pniel te gaan, en zo tot de eeuwige sabbatsrust. Die weg ligt open voor de mens, maar dit is een smal pad, en velen haken af, en velen beginnen er niet eens aan. Dat is een beproeving.

Calvijn waarschuwt in zijn commentaar op het boek Jozua tegen slapheid en laksheid hierin die leidt tot blinde overmoed. Hoe diep en ver is die blindheid al over de mens heengetrokken ? De mens leeft in een waas, een roes, en daarom moet de mens terug naar Calvijn om met dit mysterie te worstelen.

Calvijn stelt in zijn commentaar dat Jozua koers moest houden, op de middenweg, in nuchterheid in waakzaamheid binnen de grenzen te blijven. Nu ging het er om spannen. Zou de mens het beloofde land innemen, of zou de mens ergens afhaken, afvallen, halverwege, want vele mensen vallen ten prooi aan lauwheid. Lauwheid is het ergste wat je moet vrezen. De lauwen worden door het hemelse koninkrijk uitgespuwd. Vele christenen zijn totaal onverschillig, en marcheren rond als Pilatus. Zo dragen zij het kruis niet, en zij worstelen niet met Calvijn. Halfslachtigheid is ook zo’n weg die nergens toe leidt. Je komt dan in allerlei wazen terecht.

Calvijn klaagt erover dat de mens de

hemelse geboden mengt met zijn eigen overwegingen. Hij noemt Deut. 12:32 :

‘Al wat ik u gebied, zult gij naartoe onderhouden; gij zult daaraan niet toedoen, noch daarvan afdoen.’

Dit komt ook voor in het boek Spreuken, al een heel oud iets. Helaas kennen vele christenen alleen maar zo'n zelfde tekst aan het einde van Openbaring en gebruiken het als slot op de bijbel, maar daar was het dus helemaal niet voor bedoeld. Jozua kreeg de teugels van zelfbeheersing, stelt Calvijn, opdat hij de gestelde grenzen niet zou overschrijden.

Het toetsbelang wordt dan benadrukt door Jozua 2 over de verspieters. Hierin zijn ze niet allesvernietigend, maar Rachab is een beeld van het getoetste en beproefde.

De mens heeft zijn eigen toetsmethodes, vaak dubbele maatstaven, en komt zo met zijn eigen rekensommetjes vaak tot snelle zelfovertuigingen, als een valse vrucht, een vals Efraim. Daarom is Hosea in worsteling met Efraim. Toetsen is een wetenschap. Zonder deze wetenschap komt de mens al snel in een van de valstrikken op het pad van toetsen. De boeken Jozua en Hosea laten deze toetswetenschap zien. Oh, wat een pijn om tot de waarheid te komen, oh wat een worsteling. Ook bij David zien we dat hij dag en nacht moest worstelen om tot de waarheid te komen. Pijn en worsteling is leven, want leven is het doorleven. Het leven is er niet zomaar. Het is het wonder van pasen. Dan mogen we daar diep over nadenken wat het pasen inhoudt. Het is dat wat nodig is om te kunnen toetsen, om beproefd te zijn. Niet naar aardse maatstaven, maar naar hemelse maatstaven.

Toen Paulus de boodschap van het kruis in Damascus bracht wilden ze hem vermoorden. Daarom lieten zijn discipelen hem midden in de nacht in een mand de muur over zakken. Ook dit is een beeld van het toetsen en de vrucht van Pasen. Het wijst terug op het kind in de kribbe en op het Mozes kind in het biezen mandje. Het maakt de mens erg klein, maar zo kan de mens door de enge poort en op het smalle pad blijven. Dit is een diep pasen, een diep toetsen,

waaraan het vlees van de mens afsterft. Zo kan de mens de minste zijn. In de geschiedenis blijft dit terugkomen. We kunnen ook denken aan Hugo de groot in de boekenkist. Ergens in het kruis is de mand, als wij maar diep genoeg gaan. Ergens in het kruis is er het touw over de muur, en dan kan de mens terug naar de wildernis. De doorn in het vlees is dan toch ergens goed voor geweest. Paulus had zijn eigen pasen.

Uit : De Ontsluiering van Genesis, uitgave : HRC

Ezechiël in het huis der schorpioenen

Ezechiël was een prediker in ballingschap aan de rivier de Kebar. Hij werd door de natuur geroepen, en het juk van de ballingschap in Babylon was al een roeping op zich, want Jeremia had ertoe aangedrongen het juk te aanvaarden, zoals Jezus in het NT oproept om het kruis te dragen. Dit is zeker niet iets passiefs en gehoorzaams, want het roepingsvisioen van Ezechiël ging over een rund en een leeuw. De rund is de drager van het juk, maar de leeuw is van het verzet. De mens is niet geroepen om zomaar schaap of rund te zijn, maar de mens is ook geroepen leeuw te zijn, te vechten. Ezechiël kreeg te horen dat hij onder schorpioenen was gezonden. Die waren overal om hem heen. Hij woonde bij schorpioenen. Vandaag de dag wonen wij ook bij schorpioenen. Als Ezechiël dan te horen krijgt dat hij tegen hen gehard zou zijn, dan gaat dit in de grondtekst ook over het verzet. Het betekent ook volharding, de volharding in het hongeren, minderen.

In het roepingsvisioen van Ezechiël gaat het niet alleen over de rund en de leeuw, maar ook over de arend, die door Calvijn het vermogen tot het doordringen van de hemel wordt genoemd, en een beeld is van de voorzichtigheid, oftewel de gezonde dosis natuur vreze. Calvijn bespreekt de vijanden van God, of de vijanden van de natuur kunnen we wel zeggen, de vijanden van de kennis, van het hongeren, en hij stelt dat deze vijanden de geestelijken ketteren noemen, schismatieken, honden, en het uitvaagsel van de wereld, maar Calvijn

stelt dat het ons genoeg is dat God, oftewel de natuur, de kennis, ons kent. Wij kunnen niet met iedereen vrienden zijn, en dat mogen wij ook niet. Vriendschap met het vlees, met de wereld, is vijandschap tegen de natuur, tegen de kennis.

Als het over Ezechiël's ontmoeting met de leeuw gaat, als beeld van de volharding, dan mogen we ook denken aan de discipline of leer van de volharding. Ook Job kwam in de wildernis tot de leeuwen om door hen in het volharden onderwezen te worden. Ergens op het pad van de volharding is de verbrokenheid. Dan houden wij het niet meer vol, en worden wij opgenomen in een diepere wereld. Dan kan het kind niet meer, en dan is het volbracht. Dan komt de arend om het kind over de zee mee te nemen, zoals ook in het roepingsvisioen van Ezechiël. Dit is een cyclus. Vandaar dat Ezechiël ook de wielen zag.

Als wij opgenomen zijn is dat geenszins de hele tijd een gevoel van absolute gelukszaligheid. Neen. Het trauma is nog steeds diep in ons, en steekt. Het maakt je boos, depressief, verdrietig, bang. 'Hoe hebben ze dit kunnen doen, en dat ? Waarom ik ?' En je hongert weer, want de hemel is de leegte. Je hebt niet als bij toverslag oneindige kennis. Alles is hier maar half, en alles is vaag en subtiel. Je bent nog steeds op aarde, maar van binnen ben je opgenomen. De doorn in het vlees. Mijn genade is u genoeg, of zoals Calvijn het zegt : Het is genoeg dat God je kent. Het is genoeg dus door de natuur gekend te worden. De mensen kennen je niet. Je bent onder schorpioenen. Je woont bij hen. Ook al ben je van binnen opgenomen. Wat denken we dat de opname is ?

Het is een verdieping. Je wordt niet zomaar uit alles weggenomen. Je komt niet in een loze zaligheid terecht. We worden geleid tot de wildernis. We worden opgeroepen tot een hemelse plicht, een hemelse oorlog. De opname is dus een dienstoproep. Dan begint het pad. De dagen in het vlees zijn dan voorbij, en je gaat in het geestelijke verder. Het is niet iets om uit te stellen. Wij moeten nu opgenomen worden. Wij moeten nu tot de hemel gaan.

We zijn onder scorpioenen. Ze wonen bij ons. Ze liegen over ons, draaien alles om wat we zeggen. Ezechiël ging er ook doorheen. Hij was een vreemdeling in een vreemd land. Ze kunnen flink steken, deze scorpioenen. En dan duizelt het ons voor de ogen. En dan moeten we volharden tot het einde. Jezus moest de lijdensbeker tot de bodem leegdrinken. Hij zei : Niet mijn wil, maar uw wil zal geschieden, oftewel de wil of hogere kennis van de natuur. Wat weet een mens ? Als wij tot de hemel komen moeten wij al onze eigen kennis afleggen. Al onze eigen kennis moeten wij als vuilnis beschouwen. De engelen zien hier nauwlettend op toe. Wij mogen er geen eigen theologieën op nahouden. Dan komen we weer op de voorzichtigheid van de arend, de vreeze van de natuur. Neem niets zomaar aan.

We dragen het kruis, we dragen de doorn in het vlees, zoals de indianen bij hun natuurinwijdingen pennen door hun vlees dragen. We dragen het zolang het nodig is. Dat is wat het ascetisme is. Dat wil niet zeggen dat we helemaal nooit klagen of nooit boos zijn. Integendeel. Het boos zijn is een groot lijden. We komen dan bij de kern van het kruis, de leeuw. Wie kan niet boos zijn op een wereld als deze ? Dan ben je aan de drugs. Dan zou er goed wat mis zijn. En die mensen zijn er genoeg. Ze zijn nooit boos, alles moet maar kunnen. Het is pure onverschilligheid. Het zijn zelfhaters. Zij zijn opgenomen door het vlees. Dat is een zwarte opname. Zij verheerlijken het vlees, niet het geestelijke. Het laat zien wat ze diep van binnen koesteren. En dit soort mensen stellen zich op de tronen van de aarde om over anderen in het vlees te regeren. Wij leven onder scorpioenen. Wees waakzaam als een arend. Wijdt jezelf toe aan het doordringen van de verborgenheden van de hemel.

Net als Ezechiël leven we onder de scorpioenen, oftewel monitoren die elke stap die we zetten controleren, of het wel helemaal volgens het boekje gaat. De mens leeft in diepe ballingschap, net zoals Ezechiël. Job ging zijn innerlijke wildernissen in om op zoek te gaan naar de leeuwinnen van de volharding die hem de hogere oorlogen leerde.

De mens leeft in een camera dictatuur. Alles wat de mens doet wordt op een gouden weegschaaltje gewogen en wordt vastgelegd. De mens is omringd door scorpioenen. De mens wordt voortdurend gestoken, tot op het bot.

Openbaring 9

5 En hun werd gegeven, dat zij hen niet zouden doden, maar dat de mensen zouden gepijnigd worden, vijf maanden lang; en hun pijniging was als de pijniging door een scorpion, wanneer hij een mens steekt. 6 En in die dagen zullen de mensen de dood zoeken, maar hem geenszins vinden, en zij zullen begeren te sterven, maar de dood vlucht van hen weg.

3 En uit de rook kwamen sprinkhanen op de aarde te voorschijn en hun werd macht gegeven, gelijk de scorpioenen der aarde macht hebben.

Lukas 10

19 Zie, Ik heb u macht gegeven om op slangen en scorpioenen te treden en tegen de gehele legermacht van de vijand; en niets zal u enig kwaad doen.

Lukas 11

11 Is er soms een vader onder u, die, als zijn zoon hem om een vis vraagt, hem voor een vis een slang zal geven? 12 Of als hij om een ei vraagt, hem een scorpion zal geven? 13 Indien dan gij, hoewel gij slecht zijt, goede gaven weet te geven aan uw kinderen, hoeveel te meer zal uw Vader uit de hemel de heilige Geest geven aan hen, die Hem daarom bidden?

Deuteronomium 8

15 die u deed gaan door de grote en vreselijke woestijn, met vurige slangen en scorpioenen en dorstig land zonder water; die uit de harde rots voor u water te voorschijn deed komen, 16 die u in de woestijn met het manna voedde, dat uw vaders niet gekend hebben, om u te verootmoedigen, u op de proef te stellen en u ten laatste wel te doen.

I Koningen 12

11 Welnu, mijn vader heeft u een zwaar

juk opgelegd, maar ik zal uw juk nog verzwaren; mijn vader heeft u met gesels getuchtigd, maar ik zal u tuchtigen met scorpioenen.

In die dagen waren er ook bepaalde gesels met scherpe punten die scorpioenen werden genoemd. Het waren geknoopte gesels.

Het is belangrijk om te gaan tot de Egyptische context. De scorpion is 'zij die de adem wegneemt'. De scorpioensteek bracht verlamming. Ook kon zij adem geven en de beet genezen. De steken van de scorpion zijn giftig, en doen de mens verstijven, wat ook een beeld is van de volharding. Zij was belangrijk in het beschermen van de doden in de onderwereld. Wij krijgen scorpioensteken om ons te beschermen tegen de machten van het vlees. Door de scorpioensteken kunnen wij onthechten, zoals ook Jezus door zijn lijden aan het kruis was losgesneden van de zonde macht. Het is om het vlees te doven en te doden. Zij werd ook wel de vrouw van de tent genoemd. Zij moest het voedsel bewaken om de mens af te houden van de vraatzucht. Daarom stak zij ook, als een natuurlimiet overtreden dreigde te worden. Zij hield de mens binnen de restricties van het minderen, opdat ze niet teveel zouden nemen. Als de slang van de aardse gehechtheid Ra in zijn tocht door de onderwereld probeert te strikken, dan is zij aan zijn zijde om de slang te steken, opdat hij Ra niet wurgt. Ook beschermde zij het kind hiertegen als bijmoeder.

Uitgave : RGG, ingekort
